

En tysk väverska i svenska Lennartsfors

Gitta Bretsch har gjort en dubbel resa. En från Tyskland till Sverige och en från lärare i tyska och ekonomi till gesäll i vävning tillika textillärare. TEXT INGA-LILL RAMBERG

– JAG ÄR MER intresserad av färg och material än av bindningar när jag väver, säger Gitta Bretsch när jag träffar henne i hennes vävstuga i Lennartsfors i sydvästra Värmland.

Där står tre vävstolar; en större och två mindre, varav den ena är en gobelängvävstol, som hennes man har byggt. Intresset för vävning väcktes redan när Gitta var tio år när hon tillsammans med sina föräldrar besökte Worpswede, som är en känd konstnärby i norra Tyskland. Där fanns bland annat ett väveri som drevs av Bettina Müller-Vogeler, en konstnär som vävde gobelänger, och Gitta Bretsch fascinerades av vad man kunde skapa i de tio vävstolar som fanns där. Men det skulle dröja innan hon själv började väva. I Tyskland, där Gitta Bretsch växte upp, är det inte lika vanligt som här i Sverige att man har en vävstol hemma eller tillgång till en vävstuga.

Det skulle dröja ända tills hon var utbildad lärare. Under de två år som Gitta Bretsch var tvungen att vänta på den praktiska delen av lärarutbildningen som är obligatorisk efter universitetsutbildningen, bestämmer hon sig för att gå en gesällutbildning på det anrika handväveriet Thierfeldt i Hamburg. På väveriet, som bland annat vävde på uppdrag av konstnärer som gjort mönster till vävnader för till exempel offentliga miljöer, fick hon en grundlig praktik i handvävning samt en gedigen utbildning i material- och bindningslära. För att få ett gesällbrev ingick det att förutom grundteknikerna tuskaft, kypert och satäng, lära sig de olika variationerna, rita och väva efter ett eget mönster som exempel på de olika vävteknikerna och väva två stora vävnader som skulle godkännas. Gitta Bretsch har sparat alla dessa mönster och provvävar och har en imponerande portfolio. Den kunskap hon har förvärvat och det material hon har samlat skulle med råge räcka till en kursbok i vävning.

SAMTIDIGT SOM Gitta Bretsch arbetade i skolan som tysk- och ekonomilärare, vidareutbildade hon sig till textillärare. Där fick hon en grundutbildning i färg, form och design som kompletterade den praktiska vävutbildningen. Hon understryker att hon är väldigt glad över att alla pusselbitar föll på plats så att hon nu kan driva sin egen textilverkstad här

i Sverige där hantverk värderas högt av allmänheten.

– Nu väver jag för att ha roligt och för mitt lilla företag, Gittas Verkstad, och får bestämma allt själv, säger Gitta Bretsch, där hon sitter vid sin vävstol i vilken hon börjat väva en sjal i silke och alpaca.

– Jag testar olika material när jag väver sjalar, plädar, väggbonader eller bilder, berättar hon.

Hon tillägger också att hon nästan aldrig använder vävgarner utan mestadels stickgarner.

– När jag väljer material, tänker jag på hur materialet ska kännas mot kroppen, att det är mjukt och följsamt och inte stickigt om det är en sjal och att det inte ska behövas någon efterbehandling när jag, till exempel väver en pläd, säger Gitta Bretsch.

När Gitta Bretsch påpekar att hon är mer intresserad av material än bindningar, syftar hon inte enbart på vävmaterialet utan även på det material hon använder för att montera vissa av sina vävnader. Det kan handla om en trädgren, som hon hittat i skogen och använder som ram eller stomme, en liten detalj i järn, sättet att avsluta vävnaden; kanske en enkel frans, en mer avancerad flätning eller en bit stål.

FOTO GITTA BRETSCHT

I **MATERIALLÄRAN** UNDER gesällutbildningen ingick också att lära sig växtfärgning. Sedan ett antal somrar tillbaka håller Gitta Bretsch grund- och fortsättningskurser i växtfärgning ute i sin trädgård. Kurserna är mycket uppskattade och folk kommer hit till Lennartsfors från när och fjärran. Ibland ända från Tyskland.

Om du har vägarna förbi, kan du besöka Gitta Bretsch i hennes verkstad och utställningslokal på Gjutås. ✂

FOTO GITTA BRETSCHT

Gitta Bretsch schal är vävd i silke och alpaca.

Bildväv med hus av Gitta Bretsch.

Till vänster: Sjal i norskt strumpstickgarn bestående av sjuttio procent ull och trettio procent nylon i både inslag och varp.

Till höger: Gitta Bretsch vid sin vävstol.